

KATOLOGLAMA KURALLARINDA ULUSLARARASI BİRLİĞE DOĞRU

Leman ÇANKAYA

Millî Kütüphane

Yabancı Diller Şb. Müdürü

Bir ulusun kültür hazinelerinden yalnızca o memleket insanlarının yararlanması devri gerilerde kalmış, bunlar bütün insanlığın yararlandığı kaynaklar haline gelmiştir. Çağımız insanı bu hazinelerden biri olan kütüphanelerin çeşitli ödünç verme olanakları sayesinde, bulunduğu yerden çok uzaklarda bulunan kütüphane koleksiyonlarından da rahatlıkla yararlanmaktadır. Bu kuruluşların telefon hatları ve diğer haberleşme vasıtaları birbirlerine bağlı bulunduğu durumlarda, bu yararlanma anında olabilmektedir.

Bilgisayar kullanacak olan geleceğin kütüphanelerinde koleksiyonlardan yararlanma çok daha geniş kapsamlı ve çok daha uzak mesafeler için olacağından, her alanda olduğu gibi kütüphanecilik alanında da işbirliğine, gerek memleket çapında, gerekse uluslararası çapta ihtiyaç duyulacağı tabiidir. Bu yüzden böyle bir uygulamaya geçmeden önce, kütüphane koleksiyonunun anahtarı olan katalogların hazırlanmasında kullanılan kural-

larda bir birliğin sağlanması gereği kendiliğinden ortaya çıkmaktadır.

IFLA (International Federation of Library Association) kataloglama kuralları arasında bir birlik sağlamağa sürekli olarak çaba harcamakta ve elde ettiği sonuçları zaman zaman yayınlamaktadır. Kopenhag'da 1969 da toplanan Uluslararası Kataloglama Uzmanlarınca kabul olunan kurallar, 1971 de IFLA tarafından Uluslararası Standard Bibliyografik Tanımlama (International Standard Bibliographic Description «ISBD») adı altında yayımlanarak bütün uluslara tavsiye olunmuştur. IFLA Komitesi tarafından yayımlanan (International Cataloging) adlı bültenin ilk sayısında verilen bir habere göre ISBD nin kullanılmasına bazı milli bibliyografyalarda başlanılmıştır. Avustralya, Federal Almanya Cumhuriyeti, Güney Afrika, İngiltere ve Fransa 1973 te bu kuralları uygulamaya başlayacaklardır. 1974 den itibaren beş yıllık süre içinde Danimarka Bibliyografyası bu kuralları uygulamayı düşünmektedir. Brüksel Millî İlim

ve Teknik Dokümantasyon Merkezi kurallar hakkındaki görüşlerini Komiteye bildirmiş bulunmaktadır. Singapur Millî Kütüphanesi ise ISBD kurallarını Singapur Millî Bibliyografyasının 1973 ciltlerinde kullanma yolunda çalışmalar yapmaktadır.

İsviçre'nin Bern'deki Schweizerische Landesbibliothek, yazarlık konusundaki fikirlerini ayrıntılı olarak belirtmesine rağmen uluslararası bir birliğe gitmek için 1976 yılından itibaren beş yıllık devre içinde İsviçre Millî Bibliyografyasında ISBD yi kullanacaktır.

Amerikan Kütüphane Cemiyeti (American Library Association) Şikago'da Ocak ayında yaptığı kış toplantısında, ISBD üzerinde görüşmeler yaparak esasta bunları kabul etmiştir. MARC projesi ile ilgili verilerin, bilgisayara verilmesi konusunda yapılması gerekli olan deği-

şiklikler tamamlandıktan sonra, bazı nadir eserler hariç olmak üzere Library of Congress de bütün kataloglama işlerinde bu kuralları kullanmaya karar vermiştir.

Bundan başka Sovyetler Birliği'nde ISBD, Kataloglama Komitesi tarafından Rusça'ya çevrilmektedir. İspanya'da ise aynı eserin çevirisi Madrid'teki Publications Office of the Dirección General de Archivos Y Bibliotecas tarafından yapılmaktadır. Fransızcaya çevrilme işi ise Paris'teki Bibliothèque Nationale tarafından sürdürülmektedir. Çeviri biter bitmez Bulletin des Bibliothèques de France da yayınlancaktır.

Görüldüğü üzere bu alanda uluslararası birliğe doğru ciddi adımlar atılmakta ve yakın bir gelecekte bu adım adım ilerlemelerle bir birlik sağlanmış olacaktır.